СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 237. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 14-го жовтня 1941. No. 237. Jersey City, N. J., Tuesday, October 14, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1046 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СФОРЦА ЗАКЛИКАЄ ІТАЛІЙЦІВ СТАНУТИ ПО СТОРОНІ ДЕМОКРАТІЙ

НЮ ЙОРК. — Граф Карльо Сфорца, б. італійський міністер заграничних справ Італії, говорячи через радіо з нагоди „Дня Колюмба", закликав італійців, щоб „вернули до своїх традицій та співпрацювали з великою американською нацією для встановлення справедливого миру". Він твердив, що теперішня війна не є італійською війною, а італійці, що гинуть на фронті, проливають кров за ненавидженних ними німців. Сфорца казав, що одинокою амбіцією президента Рузвельта є встановлення такого миру, який не зможуть самовільно зломати жадні політичні авантурники. Атлантійська Декларація, твердив він, передбачає кращий світ, бо Америка й Англія згодилися понести великі жертви престіжу й інтересів для зломання тоталітаризму. „Колюмб відкрив Америку географічно, ми мусимо відкрити її морально", кінчив Сфорца.

ВДОВОЛЕНІ ЗАХОПЛЕННЯМ НІМЕЦЬКОГО РАДІЯ В ГРЕНЛЯНДІЇ

ВАШИНГТОН. — Урядові кола висказують повне вдоволення з захоплення німецького тайного радія в Гренляндії, якого доконали американські морські власти минулого тижня. Це тайне радіо вели норвежці на припорученя німецької розвідки. На загал цю акцію морських властей одобрено без найменших закидів. Сподіваються, що американська маринарка буде продовжувати активніше „полювання" на німецькі субмарини, бо захоплення тайного німецького радія є доказом, що німці ведуть дальшу підготовку на північному морі, вживаючи не тільки підводних лодок, але також розвідчих станиць, як це було в Гренляндії.

КЮДАГИ ДОМАГАЄТЬСЯ СКЛИКАННЯ МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СВІТА

ШІКАГО (Ілл). — Дж. Кюдаги, б. американський амбасадор до Польщі й Бельгії, а тепер противник заграничної політики президента Рузвелта, виступаючи з промовою на нортвестернському університеті, заявив, що президент Рузвелт повинен скликати мирову конференцію всіх народів та запропонувати загальний мир. Він твердив, що Америка під цю пору є найбільшою світовою потугою, що не є в війні, та що вона має всі середники, якими може змусити воюючі держави здержати війну. Бо Америка тішиться великим престіжем та має неограничені багатства, а це являється сильним аргументом в такій мировій офензиві. На його думку, Гітлер мусів би числитися з такими домаганнями Америки. Кюдаги є того переконання, що приступлення Америки до війни внесе великий хаос у цілому світі та продовжить цей конфлікт на довгі роки.

БРУКЛИНСЬКИЙ СВЯЩЕНИК ХОЧЕ БУТИ „АМЕРИКАНСЬКИМ ГЕСОМ"

БРУКЛИН. — Д-р Б. Бенсон, священик реформованої церкви, заявив, що він готовий полетіти до Німеччини та запропонувати Гітлерови мир, якщо президент Рузвелт дасть дозвіл на це. Увязнення Геса Чорчилем цілком не зneохочує його, а навпаки дає йому ще більшої охоти для тої „місії Христа". Д-р Бенсон твердив, що не зважаючи на це, що він вже „кoштував" німецьких вязниць підчас першої світової війни, він рішений їхати туди ще раз, але тепер для миру.

БУВШОГО ПРЕЗИДЕНТА ПАНАМИ ЧЕКАЄ АРЕШТ

ПАНАМА СИТІ. — Американські власти не роблять жадного офіційного кроку в справі видаленого президента Панами, Арнульфа Аріяса. Одначе панамські власти хочуть його заарештувати, як прибуде до Панами. По безкровному переvороті Аріяс утік літаком до Куби, а тепер вертає американським кораблем назад до Панами.

ВОЛЕС ІНАВГУРУВАВ РАДІОВИСИЛЬНУ ДО ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ

НЮ ЙОРК. — Заступник президента Злучених Держав, Генрі Волес, офіційно інавгурував сітку радіовисилень, які мають нести пропаганду до всіх народів Нового Світу. Волес сказав, що обидві Америки мають всі матеріяльні й духові ресурси на це, щоб розбудувати Новий Світ під кожним оглядом. Він висловлював віру, що вже в найближчій будучині західна півкуля стане взірцем для цілого світа, доказуючи, як народи, що походять з ріжних расових культур, можуть спільно співпрацювати для добра вселюдскости.

ВИБУХ НА ЛЕТУНСЬКОМУ МАЙДАНІ В АЛЯСЦІ

СІТКА (Аляска). — В наслідок вибуху 43,000 фунтів динаміту в летунських морських магазинах, згинуло пять вояків й один моряк та було поранених щонайменше 15 інших осіб. Сила вибуху була така сильна, що повилітали вікна в численних домах, навіть у віддалі 3 миль. В одній з церков падаюче з вікон скло поранило кілька осіб. Досі не встановлено причин вибуху динамітових складів.

АРХИЕПИСКОП КРИТИКУЄ СОВЄТСЬКИХ БЕЗБОЖНИКІВ

СИНСИНАТІ (Огайо). — Архиепископ Дж. Т. МекНіколс, промовляючи до 50,000 католиків, скритикував гостро комунізм та тих, що „покладають будьяку віру на цей рух". Він обвинувачив совєтських лідерів та назвав їх „безбожниками, нелюдськими тиранами, які хочуть наложити безбожницький комунізм не тільки в Росії, але по всіх державах світа". Висказуючи симпатії для поневолених, архиепископ казав, що католицька церква молиться щодня за їх визволення.

ЛИТОВСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКІ МОРДИ СВЯЩЕНИКІВ І ІНТЕЛІГЕНТІВ

Литовський Червоний Хрест разом з литовським посольством у Вашингтоні подав лісту численних литовських священиків і інтелігентів, що згинули замордовані большевиками за один рік комуністичного терору на Литві. Документ згадує, що большевики навіть не думали шанувати 124. статтю совєтської конституції, а Ліга Безбожників була прямо правою рукою совєтського уряду. Д-р Йосиф Гамус, голова Литовського Червоного Хреста, подає, що на основі добре провірених інформацій большевики замордували щонайменше 750 священиків та інтелігентів в Литві. Багато з них заслано на Сибір або до концентраційних таборів. Полк. Повіляс Задейкіс, литовський посол у Вашингтоні, подає у спеціяльному звіті, що 26. червня 1941. р. НКВД вимордував 500 литовських селян в концентраційному таборі в Правеніскіай, недалеко Ковна. НКВД-сти зігнали всіх арештованих на подвіря та вистріляли зо скорострілів. Коли нещасні жертви, між якими були навіть вагітні жінки, давали ще знак життя, гепісти закидали їх ручними гранатами, перемішуючи ціле подвіря в страшну купу людського мяса. Лиш 60 учасників з тої різні врятувалося, хоч багато з них згинуло опісля в наслідок завданих ран. Литовське посольство у Вашингтоні зложило перед американським урядом протест проти німецької окупації Литви, так само як це воно зробило було проти большевицького наїзду в 1940. р.

БОЛЬШЕЙЦЬКІ РОЗПРАВИ З УКРАЇНСЬКОЮ ПРАВОСЛАВНОЮ ЦЕРКВОЮ НА ВОЛИНІ

Зо Швайцарії доносять про „церковні події на Волині" ось що: „За винятком архиеп. Олек. Ніського, ввесь епископат Православної Церкви Західної України, що опинилася під большевицьким ярмом, піддався під юрисдикцію московського митрополита Сергія. Останній прислав до Луцька окремого екзарха-митрополита Миколая (Ярошевича), який зо своїм секретарем-чекістом заводили порядки на Волині. Рядове духовенство почуло тяжку московську руку. Все церковне й монастирське майно забрали. Чатина священиків втікла за Буг, а частину вивезли ось як прот. Чернія Федора, Козицького Володимира, Денисевича Олимпа та інших. Духовенство обложено великими податками. Почаївська Лавра платила 50,000 рублів, архиепископ Олексій 26,000, рівенський собор 44,000, рядове духовенство від 3 до 10 тисяч річно. Такі податки змусили багатьох священиків залишати свої парохії, а займати становище учителів, робітників або сидіти без заняття".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ПОСУВАЮТЬСЯ ПОСТІЙНО ВПЕРЕД

Німецькі звідомлення говорять про величезні успіхи їхньої армії на совєтськім фронті. Німецькі війська покинули далеко позаді Вязму і Брянськ і підсунулись 90 миль під Москву. Деякі кола навіть говорять, що німці вже під самою Москвою. Офіційні звідомлення стверджують, що коло Брянська німці взяли в полон 200,000 совєтських вояків. На українськім відтинку армія Будьонного знаходиться в стані цілковитої деморалізації. Там вже нема ніякого фронту, тільки деякі відорвані частини спиняються на хвилю, відбиваються і далі відступають в напрямі Дону, кажуть німецькі звідомлення.

СОВЄТСЬКІ ЗВІДОМЛЕННЯ ПРИЗНАЮТЬ ДЕЯКІ УСПІХИ НІМЦЯМ

Совєтські звідомлення говорять, що в деяких місцях німці дійсно посунулись вперед. Вони здобули Брянськ і Вязму. Але це обійшлося їм при великих жертвах. Совєтські звідомлення далі стверджують, що на деяких відтинках німці переважали їх числом. Совєтська влада вже розпочала евакуацію Москви. Висилають наперед жінок і дітей. Ходять чутки, що опускає Москву вже й сам уряд.

БІВЕРБРУК ПРО ВИРІБ ПОВЗІВ

Лорд Біврбрук, повернувши з Москви, виголосив через радіо промову і в імені британської та американської місії сказав, що вони пороробили Совєтам велкі обіцянки помочі, щоб за всяку ціну вдержати совєтський фронт. Він казав, що німці кинули з початком війни проти Совєтів 30,000 повзів, а тепер проти самої Москви бере участь 10,000 німецьких повзів. Тому Британія і Америка мусять також взятись за виріб повзів і поставити собі як першу ціль 30,000 повзів.

БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ОСЕРЕДКИ

Британські літаки виконали масові налети на німецькі стратегічні точки, положені здовж норвеського побережжя. Також бомбардували німецькі позиції в Франції і самі німецькі міста. Німецькі літаки сильнішими формаціями налітали на північні міста Англії.

ОБІД У ВІЙСЬКУ. — Тисячі вояків Першої Армії на маневрах у Савт Карлайні їсть обід у ту саму пору. На світлині обідна сцена 104. полку кавалерії коло МекБі, Савт Каролайна.

СОВЄТИ ПРОСЯТЬ АНГЛІЮ, ЩОБ ВОНА НАПАЛА НА НІМЦІВ З ЗАХОДУ

МОСКВА. — Офіційний орган совєтської армії, „Красная Звезда", помістила статтю, в якій говорить, що німецька армія цілою силою звалилась на Совєти, відтягаючи тим багато своїх військ зо заходу. Це дає Англії дуже добру нагоду розпочати на заході офензиву проти німців і виладувати військо на европейськім континенті, каже „Красная Звезда".

АНГЛІЙСЬКА ОПІНІЯ ЗА ОФЕНЗИВУ

ЛОНДОН. — Широкий англійський загал починає чимраз голосніше кричати, щоб англійський штаб розпочав на заході офензиву проти німців і висадив на континенті військо. Широкий англійський загал переконаний, що німецькі сили на заході, внаслідок війни з Совєтами так ослаблені, що така офензива матиме успіх. Але на цю справу дивиться інакше сам англійський штаб і каже, що така офензива для Англії небезпечна.

ХТО ШИРИТЬ ВІСТКИ ПРО ОФЕНЗИВУ.

АНКАРА. — Дипломатичні кола, прихильні для Британії, говорять, що всі вістки про потребу британської офензиви на західнім фронті походять таки з німецьких, або італійських джерел. Німці хотілиб, щоб англійці висадили свою експедиційну силу на заході Европи і хто зна, чи в перших хвилях не уможливилиб цього англійцям. Але опісля вони ту експедиційну армію розбилиб. Бо вони на заході Европи не є такі слабі, як це дехто старається їх представити. Іншими словами, німці хочуть втягнути англійців у лапку. Тому англійський штаб буде далі держатись старої повільної тактики, себто буде бльокувати Німеччину з моря і бомбардувати з повітря, аж доки ціла націстична система не завалиться з середини.

ЧУТКИ ПРО ЗАМИРЕННЯ.

ЛОНДОН. — Лондонські офіційні кола ствердили, що ріжні сторони, по ріжних краях, британські представникам роблять ріжні пропозиції замирення. Але всі ті пропозиції, кажуть офіційні британські кола, були зо зневагою відкинені.

ТОКІО. — Представник японського уряду заявив, що нічого не знає про те, чи японський уряд був посередником між Німеччиною і Британією в цілі замирення. Тих чуток він ні потвердив, ні не заперечив. Японська преса радить своїй суспільности держати холодний ум у справах міжнародної політики, бо справи можуть скоро змінитись. Розбиття Совєтів може відкрити для Японії нові можливости в заграничній політиці; не треба теж виключати замирення.

В деяких колах є така думка, що Британія додержує обіцянки, даної Рудольфови Гесови, що Британія не буде сильно натискати на німців, коли ті підуть походом на Совєти. Не виключене, що вони навіть зовсім помиряться, кажуть деякі кола.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ МИРОВИХ ЗАХОДІВ.

МОСКВА. — Совєтський представник Лозовський рішуче заперечив, начеб совєтський уряд мав замір помиритись з Німеччиною. Всі ці чутки пускані ворогом, казав Лозовський.

СОВЄТИ ВТІЛЕНІ ДО НІМЕЦЬКОЇ ПОЛОСИ ВПЛИВІВ.

КЕНІГСБЕРГ (Східні Пруси). — Міністер економіки, Вальтер Функ, на відкриттю торговельної вистави в Кенігсбургу, заявив, що Совєти, внаслідок побідної акції війська Адольфа Гітлера є втілені до полоси німецьких політичних і економічних впливів. Тепер ті багаті в ріжні сирівці і харчі околиці будуть служити „новому ладови" в Европі, казав він. Але перед німцями стоять величезні завдання, щоб ті околиці довести до порядку, а також, щоб поставити в них належну провідну верству. Втіливши Совєти до европейського „нового ладу", казав він, німці зроблять Европу під харчевим оглядом самовистарчальною і в той спосіб усунуть одну з найважніших причин війни. Але, додавав він, німці не будуть прямувати до того, щоб Европу цілком відгородити від міжнародного товарообміну, а будуть вдержувати торговельні звязки з іншими заморськими краями.

МОЖЛИВИЙ УДАР ЯПОНІЇ В СОВЄТИ.

ШАНГАЙ. — В місцевих політичних колах говорять, що Японія готується до удару в Совєти. Вона вже пересунула на північ, на сибірську границю, 32 дивізій війська і далі перевозить свіжі війська на північ. Японці отверто говорять про можливість удару в Сибір, з хвилею, як Совєти зовсім заломляться.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОВЗИ В ЄГИПТІ.

КАЇРО. — Американські повзи в чимраз більшій скількости прибувають до Єгипту, щоб звідтам піти далі на фронт до Лібії. Ті повзи мають бути першорядної якости, бо не лиш мають велику пальну силу, але також охолоджуючий повітря апарат.

ВІДНОСИНИ В ПОЛЬЩІ.

КРАКІВ. — „Кракавер Цайтунг" з 12 жовтня ц. р. пише, що від часу німецької офензиви проти Совєтів, німецькі війська в Польщі зрідли, бо треба було їх вислати на фронт. Водночас та газета пише, що польське населення по війні чимраз більше успокоюється і зачинає розуміти, що „всякий опір німцям, які ламають британський і совєтський імперіялізм, є нерозважним шалом".

“SVOBODA” (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить пcилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: “SVOBODA”, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Хто Розчарувався?

Переглядаючи пресу, що постійно ставиться ворожо до всякого українського руху, можна завважити тиху радість з цього, що дійшли відомости, що німці не дають українцям навіть надії на те, щоб могла повстати „самостійна Україна". З цього приводу русофільська, як і польська преса, подають грубими буквами, що „українські націоналісти завелись у своїх надіях". Найновішу притоку до цього дало телефонічне звідомлення берлінського кореспондента часопису „Ню Йорк Таймс" (з 9. жовтня б. р.), в якому подається про поділ українських земель, що є під націстівською владою, наставлення „гавлайтерів" чи губернаторів над тими землями, а далі: прилучення Галичини і частини Волині до Генерального-Губернаторства, себто властиво до Польщі.

Не будемо входити ширше в суть самої справи, а задержимось тільки над „розчарованням українських націоналістів". А робимо це тому, що американський кореспондент зреферував цю справу чесно, бо так, як він її бачить на місці й як її розуміє. Зате нечесно поступили ті, що подали його заввагу, але не в такому змислі, як він це подав, бо пропустили те, що для цього кореспондента є дуже важним. Бож кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс" заявив з Берліна у телефонічній розмові, що поступок націстівської влади був „. . . **surprise and a shock to Ukrainian nationalists of German orientation**". Як бачимо, то він виразно говорить про таких українських націоналістів, що були „німецької орієнтації". А з цього виразно виходить, що він чув чи знає теж і про інших українських націоналістів, що не є „німецької орієнтації".

На нашу думку він сказав багато й нічого більше з Берліна сказати не міг. Та „добрі сусіди" України, як й інші „вороженьки", що є тут в Америці, ні словом не згадують про те враження, що його зробив американський кореспондент, а подають таке, що є неправдою. А саме те, що всі українські націоналісти розчаровані . . . А так не є. Бо подавляюча більшість українських націоналістів не визнавала „орієнтацій на чужі сили", а проповідувала і визнавала боротьбу „власними силами", та ніколи не вірила, що хтось дав Україні визволення з ласки. Такого визволення не могли надіятись українські націоналісти і з боку Німеччини, бо Гітлер дбає за німців і загарбує українські землі для себе, а не для українського народу. А ті з українських націоналістів, що не зважаючи на проголошувані засади були такі наївні, що довіряли німцям, що при їх допомозі встановлять самостійну і соборну Україну, то, очевидно, ті одиниці тепер добре розчарувались. Та тільки ті, а ніякі інші. І добре, що хоч тепер розчарувались, бо віримо, що є ще час направити лихо й повести працю так, щоб українські землі могли зазнати справжнього визволення і справжньої свободи.

Китайський Націоналізм

Від десятків літ намагаються китайські націоналісти довести до обєднання величезної китайської території та створення з неї нової, модерної китайської держави. А що цей рух сильний, видно найкраще по тому опорі, який ставлять китайці від довгого часу японським арміям, що добре узброєні й модерно виеквіповані та вишколені. А видержують цю боротьбу китайські націоналісти між іншим тому, що виховані на високих засадах д-ра Сун Ят-сена, китайського фільософа і суспільного реформатора, що був творцем першої китайської республики в 1911 році й її першим президентом. Творчі думки цього реформатора, які ще не всі здійснені, пригадує тепер його славна дружина з нагоди 30-ліття згаданої республики. Помістила їх американська преса, а між іншим „Ню Йорк Таймс" з 9. жовтня.

Засади д-ра Сун Ят-сена можна поділити на три головні розділи з такими збірними назвами: націоналізм, демократія, поправа життєвого рівня китайців. Пані Сун Ят-сен говорить, що коли ходить про першу частину тих засад, то вони є вцілости примінювані до китайського народу. А то тому, що китайський нарід тепер зводить тяжку війну з японськими наїзниками, а в війні націоналізм є джерелом національної сили, єдности, патріотизму, ідеалізму. „Ми всі в Китаю нині є націоналістами і патріотами. Японський імперіялізм зробив нас такими", говорить вона.

Коли ходить про два другі розділи тих засад, себто демократію і поправу життєвого рівня, то ці засади ще далі залишаються лише ідеалом, себто залишаються в подуманій і вимріяній формі, а не в дійсности. Пані Сун Ят-сен признається, що теперішня китайська влада в багатьох випадках примінює деспотичні засади до своїх людей. А робить вона так з двох причин: недорозвиток широких мас до повного ліберального ладу й війна з Японією, яка змушує уряд примінювати до свого власного народу нераз гостріші деспотичні міри, щоб вдержати його на належній висоті збірної державної сили. Та, не звертаючи уваги та численні випадки деспотизму, теперішні правителі Китаю під проводом маршала Чіян Кай Шека таки ступнево прямують до виконання заповіту Сун-Ятсена і крок за кроком, там де лиш це дозволяють відносини, стараються запровадити ліберальні суспільні засади. Коли ходить про демократію, то треба більше дивитись не на те, що вже зроблено в Китаю, тільки до чого уряд стремить.

Подібне з третьою групою засад, економічної натури, це є з життєвим рівнем. І тут уряд має найкращу волю поправити життєвий рівень своїх громадян, тільки війна стоїть в цьому на перешкоді. Проте, де лиш можна щонебудь поправити в життєвім рівні китайців, уряд поправляє.

Назагал пані Сун Ят-сен висловлює думку, що Китай на тім багато скористав би, якби демократичні засади — свобода думки і критики — були в більшій мірі впроваджені вже тепер, не оглядаючись на війну. Вона каже, що є в суспільности багато таких питань, які можна вияснити лише шляхом прилюдної дискусії. До тих справ, між іншим, належить також справа комунізму. Насильне здушування цеї дискусії усуває ріжницю поглядів лише назверх. Та ріжниця існує далі внутрі і тим ще більше ятрить поділ. Колиб дано суспільности повну волю цю справу отверто і щиро передискутувати, вона знайшлаб з цього положення належний вихід.

Д-р Сун Ят-сен помер 1925 року. Його писання і суспільна праця від того часу зєднала йому серед китайського народу впрост релігійну пошану. Його називають національним пророком і по цілім Китаю, де тільки це дозволяють обставини, йому ставлять величаві памятники. Його жінка, про яку тут згадуємо, підхопила по смерти мужа його кличі і старається їх поширити серед найширшого китайського загалу. Цією працею вона сама здобула належне становище і величезну пошану серед своїх людей.

Пані Сун Ят-сен є сестрою жінки маршала Чян Кай Шека, голови китайського націоналістичного уряду, який вже пять літ у так геройський спосіб ставить опір японському імперіялізмови. Про свою жінку сказав цей маршал, як відомо таке, що вона варт для Китаю більше ніж 20 дивізій війська. На належній висоті стоїть серед свого народу також їхня третя сестра. Всі три сестри напружено працюють над пробудженням 400-міліонового китайського кольоса, над яким впродовж останнього віку глумились чужі сили. Цьому кольосови не бракувало вродженої інтелігенції, не бракувало економічних ресурсів. Бракувало лиш енергії, скупченої зорганізованої волі, яка стрясла чужих наїзників, що розпаношувались в нього немов вдома і поставила їхній край на основах повної незалежности. Йому бракувало також такого устрою, який постійно відроджував би цю суспільну енергію, удержував збірну силу їхньої нації, та працював для внутрішнього матеріяльного і духового уліпшування.

Д-р Сун Ят-сен зясував потреби своєї нації в науковому творі „Принціпи і Політичні Напрямні".

АМЕРИКА І СОВЕТИ

Що думають американці про Совети? Отже, коли під тим розуміти большевизм, то можна сказати, що подавляюча більшість американського народу є проти нього і булаб за те, щоб допомагати тим, що з тою язвою борються. Та інша справа, коли іде про СССР, що бореться тепер з Гітлером. Як знаємо, наш уряд є того переконання, що Гітлер становить більшу небезпеку для Америки і світа ніж Сталін. І тому є за допомогу Сталінови в його боротьбі з Гітлером. Та в самому американському громадянстві думки ще поділені навіть і щодо цеї справи. Та є, що переважають ті думки, що їх заступають самі урядові чинники, зокрема, які заступає през. Рузвелт. Інші ідуть за президентом Рузвелтом в довірю до його особи, беручи під увагу, що коли президент щось робить, то має на це важні причини, часто такі, про які широкий загал не знає, чи хвилево знати не може, бо живемо в воєнних часах.

Коли мова про спротив американській допомозі Совєтам, то в цій акції веде перед преса Гирста. В ній пишеться, що підмога Совєтській Росії це небезпечна гра, яка може вийти зо шкодою для американської демократії. Гирст твердить у своїх статтях, що Росія, якаб вона не була, біло-царська, чи червоно-комуністична, це край варварів, дикунів, які ставляться з погордою до християнської цивілізації.

Послідовну проти-совєтську кампанію веде популярна нюйорська газета „Дейлі Нюз", головно у своїй редакційній частині. Пише, що й деякі міністри в кабінеті Чорчіла є тої думки; що Росії не треба помагати, а тільки треба довести до того, щоб вона була знищена доценту разом з Німеччиною. В одній зо своїх статей, в передовиці п. з. „Хто вечеряє з чортом, мусить мати довгу руку" — згадана газета пише, що на випадок перемоги Совєтського Союзу прийде кінець американській демократії та американському капіталізмові. Автор статті виходить зо становища, що коли виграють большевики, то ціла Европа, а з нею також Велика Британія, стануть комуністичними. Не тяжко тоді уявити собі, що Америка не зможе задержати сучасної економічної й демократичної системи.

„Шікаго Трибюн" рівнож держиться проти - московського становища. Згадана газета друкує численні статті свого кореспондента Донадла Дея про переслідування большевиками балтійських народів. Вона не старається вибілювати московських злочинців чи зменшувати вину комуністичних агітаторів за теперішній стан річей в Европі, як це намагаються робити деякі інші газети.

„Ню Йорк Джорнал-Амерікен" є рівнож непримиримим, коли ходить про відношення до Росії. Порушення „релігійної свободи" в Совєтському Союзі це більше зміцнило це проти-московське та протикомуністичне наставлення згаданої газети. Знаний автор та журналіст, Евген Лайонс, б. симпатик комунізму, розписується широко про положення релігії в СССР. Будучи понад 6 років в СССР, він мав змогу придивитися добре розкладовій роботі комунізму, а свої аргументи проти того руху виложив в найновішій своїй книжці п. з. „Червона декада".

Зазначимо, що католицька преса, численні періодики, тижневики, місячники й ін., є теж наскрізь проти-совєтські та постійно звертають далі увагу на небезпеку зо сторони большевизму.

„Ню Йорк Таймс", що все піддержує заграничну політику президента Рузвелта, має теж великі застереження щодо помочі Росії. Ця газета годиться, що Росії треба дати поміч. Але й тут вона непевна, чи годиться цю поміч посилати, чи може дати її в певніші руки: Великій Британії.

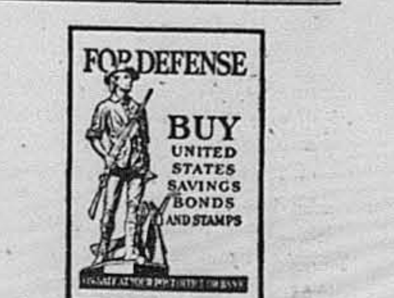
„Американський уряд теж не має довіря до Сталіна. Навіть у Вашингтоні сподіються саботажів в Америці з рук компартії на випадок прогри Сталіна, бо тоді американські комуністи будуть казати, що це сталося тому, що през. Рузвелт дав за малу допомогу Совєтам.

Отже, щоб не говорити, а є в американцях сумніви щодо допомоги Совєтам. А прецінь Америка хоче за всяку ціну щоб Німеччина програла! Американський уряд заявляв нераз, що Америка буде допомагати всім, що нищать гітлерівську Німеччину. А що Совєтський Союз також бореться проти неї, а червона армія поставила сильний спротив німцям, то тим вони помогли Англії та її союзникам, що тепер вспіли покріпити свої сили та приготовитися до дальшої боротьби. Ось це заважує на допомозі Совєтам, а ніщо інше. Позатим є супроти Москви цілком здержане становище великої частини американського народу. Це природне, бо любов, довіря, симпатії, не можна творити відповідними декретами чи розпорядками. Їх можна виробити довголітньою практикою, випробованою нераз тяжкими життєвими невдачами й терпіннями. А знаємо, яке було співжиття большевицької Москви з рештою цивілізованого світа, а з Америкою зокрема. Від самого повстання большевицької держави аж до 1933 р. Америка була в Совєтів „буржуазно - капіталістичним ворогом ч. 1". Проти Америки велася в Совєтах послідовна, й нещадна агітація, а ціла Америка покрилася сіткою комуністичних ячейок. Хоч Літвінов приобіцяв Рузвелтові при визнанню СССР Америкою, в 1933 р., що совєтський уряд не буде вмішуватися у внутрішні справи Америки, то так не сталося. Комінтерн, що був відногою совєтського уряду, наробив Америці чимало пакостей, а страйки по численних фабриках були в більшости організовані та піддержувані комуністами аж до самого вибуху німецько - совєтської війни. Навіть кілька тижнів перед тою війною, московські „Ізвестія" глузували з „американських та британських палячів війни", які задумали посварити Німеччину та СССР! Все це памятає практичний та щирий американський нарід.

Чиж диво, що він ставиться з таким недовірям до „батька" Сталіна? Певно, американський уряд буде помагати червоній армії, бо вона бється з німцями, що є в інтересі аліянтів. Але як пише „Таймс". така допомога має основуватися виключно на військових розрахунках, без дрібки симпатії чи довіря до зрадливого й хитрого комуністичного лиса, який вже завтра може обернутися зубами та вкусити цю руку, яка йому помагає.

ПАНІ ЛУІС ДЕНИЕЛС,
редакторка Бюра Публичних Відносин у Вашингтоні. Вона подає вістки про жінки, матері й наречені моряків американської воєнної фльоти.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(29)

— Правда ваша, куме. Отже така сама. Ви не поймете віри. Не вспіла нанятись, зараз попереробловала все по своєму. Ви зайдіть до неї на кухню, там так чисто, так чепурно, що й сказати не можна, щоб горщик або миска стояли не на місці, так і з роду ні... Я сама їй дивуюсь, коли вона спить? Отце з вечора прикажеш їй що варити, а встанеш, уже й витоплено і наварено і припічок підмазаний. Просто золота людина тай годі...

— Жалітеж її, кумо, бо сироту зобіжати від Бога гріх.

— Я казала, що так буде — сказала Горпина вскочивши в хату і весело заливаючись реготом. — Вийшла ото я, щоб на неї нагукати і слухаю: що воно в леваді репетує? Я нишечком туди, дивлюсь, вона сидить, сплітає вінок, а обік неї Петрусь, і обоє так виспівують, що вуха затикай... Та ось, краще, гляньте самі...

Під вікном чутно було сміх і тупотню, а незабаром убіг Петрусь з пучком козельців у руках і вінком на голові, а за ним гнавшись ускочила Мотря.

— Чого це ви там не поділили? — спитав Іван жартливо.

Мотря зачувши Іванів голос зупинилась і засоромилась, а Петрусь, побачивши, що вона стала, схопив її за спідницю і силувався утягнути в хату.

— Здрастуйте — промовила вона переступаючи поріг.

— Здрастуйте, здрастуйте — одповів Іван витаючи. — Приходіте та сідайте до стола, а то тому шибеникови тільки потурай, то й сама не рада будеш. Сідай же хоч сюди — сказав він указуючи місце рядом з писаркою.

— А я сяду з тіткою — гукнув Петрусь і кинувся до неї на коліна. Мотря посадила обік себе Петруся, а сама держала на руках сонну Яринку.

— Дай мені, Мотре, дитину — промовила Горпина — а то вона тобі вже обридла.

— Не руште — одповіла та мов крізь сльози — вона так гарно спить, що й будити шкода. — І палко пригорнула її до свого серця, мов забороняючи від злої недолі, і сама почала поцілувати.

— Ви знаєте, кумо, що я отсе надумала? — спитала писарка. — Тільки не знаю, як казати, щоб не розсердити Мотрю, бо вона у нас така соромлива, як дівочка.

Мотря почувши таку її мову в мить зблідла, неначе чого перелякалась.

— Кажіть, паніматко, мені все одно — ледви чутно промовила вона і дві як горох сльози покотились по зблідлих її щоках.

— Господь з тобою, сестро, чого ти злякалась? — заспокоювала писарка. — Я зовсім не таке страшне хотіла казати, як тобі показалось.

— Ну, щож! — уміщавшись у їх балачку сказав Іван. — Як що добре, то кажіть, а як лихе, то Господь з ним.

— Ось що я хотіла казати — знов почала писарка. — Я вже вам розказувала, що я полюбила Мотрю, як рідну сестру. У неї, як вона казала, не має ніякого роду, а жити на білім світі круглою сиротою всякий знає як важко. Так знаєш що, Мотре? Давай, посестраємось. А то мені ніяково дивитись на тебе як на наймичку. Воно й тобі буде веселіше, та може й шматок хліба кращим здаватиметься, як ти будеш знати, що всеж такі ти своя, не чужа.

— Амінь — промовив Іван перехрестившись. — Добре діло, завжді приятне Богові. І коли ж на те пішло, то будем же Мотре і ми рідні. У нас з бабою окрім куми не має ніякої родини, і ти будеш сестрою нашою рідною. Будемо гуртом доглядати отсих сиріт. Давайтеж помолимось Господу Богу, щоб Він послав нам до віку ділитись останнім шматком хліба.

Всі повставали зза столу. Іван перший опустився перед образами навколішки, а за ним і інші. Мотря мов би пяна хитаючись вийшла зза столу. Сльози градом падали на чоло сонної дитини і вона не спускаючи її з рук повалилась навколішки.

Довго Мотря стояла мовчки не змігши промовити ні слова молитви, а сльози мов те джерело прорвавшись з під гранітної скелі лились без упину і вона обнявши другою рукою Петруся шептала: „Мої рідні... мої рідні..."

Дитина прокинувшись випручала свої рученята, обхопила її за шию, мов не хотіла пустити від себе, і перший раз, пильно дивлячись їй у вічі промовила: „ма... ма..."

XIX. Попаровані.

Проходив рік за роком. Старі Очеретьки посивіли, бо минула їх весна, а підходила зима і уквітчала їх сідиною як інеєм. За те Петрусь з Яриною виросли, вирівнялись і розцвіли як дві рожеві квіточки.

Дивлячись на Яринчину вроду самі старі дивувались, що яка вже вона хороша. Русява, високого росту, стан гнучкий, високий, брови чорні як шнурочок, а очі такі світлі та ясні, мов би те блакитне небо. Неначе таку вроду тільки поставив би під скло в ряму, сів би тай дивився.

Петрусь теж був статний хлопець. Високого росту і смуглявий. А що вже моторні та робочі були обоє, так таких других і на хуторах не було. Очеретьки тільки ними жили, ними й радувались. За те Мотря якось зогнулась, мов та верба надломана бурею. Вид її починав морщитись, очі стухали, а блискуче чорне волосся покрилось сідиною. Вона тоді тільки була весела, як приходила до Очеретьків, або як прибігала Яринка, щоб її відвідати. Кулак же поховавши свою Мокрину Михайлівну здав усе хозяйство на Мотрю, а сам жив удівцем.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЦАРАТ І ЦЕРКВА

Цікавий причинок до дискусії про справу релігії в Росії подав відомий американський „колюмніст" Вестбрук Пеґлер. Він остерігає американців, щоб не судили російської церкви по своїх церквах. Російська церква, що її повалила революція, це зовсім щось відмінне від американських церков.

Передовсім у Росії не було релігійної свободи. Людина не могла свобідно признаватися до такої церкви, яка їй подобалася. Якщо підданий царя був віруючою людиною, він міг належати лише до одної церкви: урядової. Інші церкви, навіть, як існували, були переслідувані урядом. І російська православна церква за те піддержувала цю огидну встанову, якою був царат, котрий давав церкві величезні привілеї. Як каже Пеґлер, російська православна церква стала „рекетом" для визиску темних мас і для їх дальшого затемнювання.

Зогляду на те, на думку Пеґлера, коли російська православна церква тепер добивається привернення прав для своєї церкви, то вона повинна би передовсім признатися публично перед світом і своїм народом до своїх гріхів, щоб у цей спосіб дати запоруку, що на будуче не буде більш служити панам, а народові.

ВДАРЯТЬСЯ В ГРУДИ?

Думка Пеґлера, ніде правди діти, йде по лінії проповідей якраз тої православної церкви, котра признає певно як першу умову моральної поправи признання до гріха.

Одначе, ми з гори можемо знати, що церква цього не зробить. І з гори можна заповісти, що саме православна церква зробить: вона нападе на Пеґлера за таке писання. І стане натискати на ґазети, що містять його статті, щоб вони таких статей більше не містили.

А як його не буде могти досягнути таким натиском, то попробує найти когось іншого, певно слабшого від Пеґлера, котрий нібито відповідає за те, що Пеглер має такі погляди, і буде старатися зігнати свою лють на ньому.

ЧОГО ВОНИ ТАМ?

Фактами одначе певно ніхто поданих тут тверджень Пеглера не зібє. Роля російської православної церкви в історії народів Росії відома. Заперечити цього вже не дасться, що ця церква справді зрадила своїх вірних.

І тому чейже не від речі було би спитатися, чому так багато українців зо західної України, які в тій церкві не родилися, потягнули гурмами до тої церкви, котру російський народ так осудив масовими відступствами від неї та революційним позбавленням усяких впливів? Адже вони не були затуманені тою церквою до того, щоб не могли бачити її справжнього характеру.

Які це були душевні клопоти, що довели їх до такої умової сліпоти?

СПРАВА ПОГЛЯДУ?

Поставивши Ґеорґа Сильвестра Фірека на суд як незареєстрованого німецького пропаґандиста, федеральний прокурор Малоні заявив: „Фірек це найвищий німецький пропаґандист у цім краю".

Пригадується, як одна українська орґанізація в своїм бюлетині, призначенім для пропаґування в Америці української справи, називала цього самого Фірека найбільшим американським журналістом.

Від чого така відмінна оцінка чоловіка?

ДЕ ЙОГО КОРІННЯ?

Як Фірека поставлено на перше переслухання перед судом, його адвакав запевняв суд, що „коріння Фірека в цьому краю", себто в Америці.

Відповідаючи адвокатові представник прокурора говорив: „Це досить дивно, говорити про те, що його коріння тут, коли він служить чужому урядові".

Зовсім не дивно. Можна деколи побачити дерево, котре на полі одного має коріння, а котрого овочі падуть на поле другого.

ПАПЕРУ НЕ СТАЛО?

У Москві перестав виходити тижневик „Безбожник".

Каже представник большевицького уряду, що причиною цього є недостача паперу.

Дуже можливо, дуже можливо, що не стало паперу на „Безбожника" аж тоді, як президент Рузвелт почав натискати на большевицький уряд за заведення релігійної свободи.

ФІНЛЯНДІЯ И АМЕРИКА

Багато фактів показує на те, що Фінляндія всіма силами пробує зєднати собі симпатію Америки.

Кілька місяців тому, коли Фінляндія оборонялася перед нападом з боку Росії, вона ці симпатії мала. Нині, коли Фінляндія воює по боці Гітлера, вона їх втратила.

З цього, зтається, виходить зовсім ясно, як зєднати собі назад симпатії Америки: стануги проти Гітлера.

Важко? Га, щож, не порадиш. Як противенства звузилися до того, що є лише одна велика війна, можна бути або приятелем Гітлера або приятелем Америки.

ДАЛІ ВБИВАЮТЬ

Тепер кожного дня приходить з Чехії донесення про нові розстріли або вішання чехів німцями.

Кожне таке донесення це пригадка світові, що чехи не з німцями.

ЗА ДОПОМОГУ РОСІЇ

У великих американських щоденниках поміщено величезне оголошення, обіймаюче звичайно цілу сторону часопису (в „Ню Йорк Таймсі" таке оголошення коштує півтора тисячі долярів за один раз). Оголошення закликає американців давати негайно допомогу на російський допомоговий фонд.

Оголошення, звичайно, подає причини, чому читач повинен негайно поспішити з фінансовою допомогою для Росії. Каже, що це добре зрозумілий американський інтерес того вимагає. Росія сперла наїзні горди Гітлера й створила новий фронт боротьби проти Гітлеризму. Продовжи ти цю боротьбу лежить в інтересі Америки й Анґлії. Матеріяльна поміч Росії потрібна тому, бо російські війська й населення, відступаючи перед німецькою армією, спалили все до тла, щоб утруднити наступ наїзника.

Ці всі арґументи оголошення називає реалістичною політикою. І в цьому воно має повну слушність. Одначе попри ці арґументи оголошення говорить ще про інші згляди. Наприклад: „Доляри, жертвовані в цій справі, є жертвою для справи свободи".

На це вже хіба автори заклику доказів не мають. Уряд Росії досі ще не дав обіцянки, що на випадок виграної він дасть населенні Росії ширші свободи.

Там, Де Ллється Кров

УКРАЇНСЬКІ МІСТА НАД ПОБЕРЕЖЖАМ ОЗІВСЬКОГО МОРЯ.

У дальшу черґу згадаємо за ті міста, що положені там, де тепер ідуть бої, себто вздовж побережжа Озівськоrо моря в напрямі найбільшого в тій околиці міста Ростова, що лежить при гирлі ріки Дону. Само Озівське море є північносхідньою заглубиною Чорного моря й є злучене з ним притокою Керч. Це море відзначається тим, що є мілке та має мале засолення, тому то в зимі часто замерзає й стає недоступним для суден і плавби. Зате воно є багате в ріжнородну рибу.

До важніших міст, що положені недалеко Озівського моря, належить **Мелітополь.** Згадане місто є столицею округи тої самої назви та має 25,000 мешканців, з чого на українців припадає 20.5%, на москалів 38.5%, жидів 33.9%, і др. Округа має 736,000 мешканців, 4 міста, 1,788 сіл, 21 районів, і українську більшість, бо українці творять в окрузі 57.8%, москалі 25%, жиди 2%, а решта болгари та німці. Дня 18. квітня 1918. р. Мелітополь здобули від большевиків українські війська, приналежні до т. зв. кримської ґрупи. Тепер Мелітополь, що лежить у гирлі ріки Молочної, є важним збіжевим портом. Через це місто переходить важний залізничий шлях, що лучить Перекоп з Україною. Мелітополь заняли німці останніх днів.

Бердянськ, (Осипенко), лежить 65 миль на схід від Мелітополя. Є пристаню, що лежить в Бердянському заливі Озівського моря, при вппливі р. Берди. Подібно як Мелітополь, Бердянськ вивозить збіжжа, рибу й шкіри. На всіх 26,400 мешканців українці становлять тільки 22%, а зате в повіті вони творять більшість. Бердянськ належить до мелітопольської округи. Тепер є в руках німецької армії.

Біля 38 миль на північний схід від Бердянська лежить **Маріюпіль,** що є великюю пристанею над Озівським морем. Був заснований в 1779. р. як грецька кольонія, звідки й походить його імя. В 1794 р. Маріюпіль стає повітовим містом катеринославського намісництва; від 1807 р. входить в склад таганрізькго градоначальства, від 1859 р. є окружним містом маріюпільської округи, а від 1874 р. стає повітовим містом катеринославської ґубернії. За большевицького режіму Маріюпіль був окружним містом з 41,000 мешканцями, серед яких українці творять 32.9%, москалі 3%, жиди 17%, а греки 10.1%. В цілій окрузі, що має 115,000 мешканців, українці творять більшість, бо 54.9%, москалі 18.5%, жиди 3.2%, греки 15.5%, а німці 6.3%; округа має 4 міста, 804 сіл і 12 районів. Маріюпіль — порт має 8,000 мешканців, з чого 54.7% українців. Лежить при усті ріки Кальмінця. Маріюпіль має великі металюрґічні фабрики т. зв. „Азовсталь", що переробляють залізну руду, видубовувану в Донецькому Басейні та Керчі (Крим) в ріжне залізо. Маріюпіль є тепер в німецьких руках.

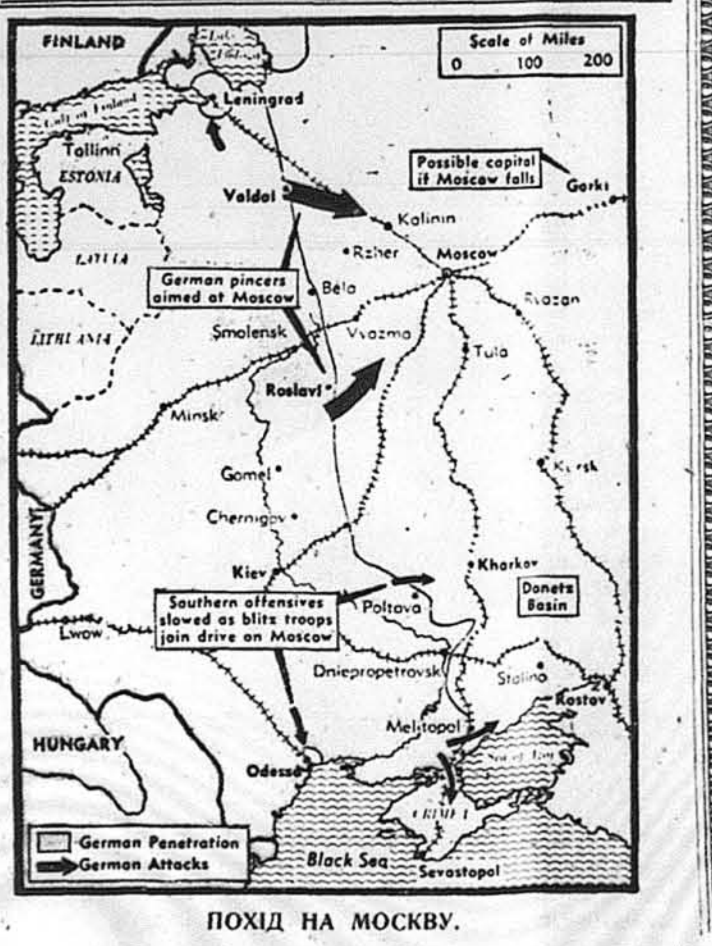
Прямо на схід від Маріюполя лежить інше портове місто Озівського моря, **Таганріг,** на північному побережжі Таганрізького заливу. На 87,000 мешканців українці творять 35%, москалі 55%, а решту інші народи. В 1918 (липень) зводили німці завзяті бої з большевиками. Таганрізька округа має 62 сільрад, 713 сіл, а з 269,000 мешканців округи українці творять 71.5% москалі 21.9%, німці 3.2%.

Ростов-над-Доном є найбільшим східньо-українським портовим містом над Озівським морем. Положений над устям Дону, Ростов зачисляється до найбільших портів СССР. На 308,000 мешканців (разом з Нахічеванню) міста українці творять лиш 20%, однак мають перевагу в окрузі. Решта мешканців Ростова це москалі (50%), вірмени, жиди й ін. Ростов славиться як центр великих тютюнових, споживчих і металюрґічних фабрик, має рівнож корабельні варстати. В часі першої світової війни московський уряд зробив в Ростові центр галицьких москвофілів, які звідтам кермували тим рухом в Сх. Галичині. Підчас російської революції в 1917 — 1920 р. Ростов був твердинею білоґвардійського й монархістичного руху, там працював штаб російської Добровольчої Армії.

Німці, згідно з комунікатами німецької начальної команди, є на яких 100 миль від Ростова, й нема найменшого сумніву, що вони спрямовують праве крило армійської ґрупи фон Рундштедта, щоб чимскорше захопити це найбільше місто Донщини. Якщо це їм вдасться, то значить, що вони будуть мати ключ до цілого Кавказу як рівнож до Каспійського моря та Поволзя.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛОРЕЙН, О. — Товариство Український Народний Союз, від. 50., відбуде місячні збори 19. жовтня 1941., під ч. 2545 Іст 33. Стр. Проситься членів прийти на збори, бо є справи до полагодження. — М. Шемичик, секр.

ПОХІД НА МОСКВУ.

З МУЗИКИ

УКРАЇНСЬКА ОПЕРОВА КОМПАНІЯ.

Недавно зорґанізувалася в Ню Йорку **Українська Оперова Компанія,** яка задумує виставляти українські опери з передовими українськими артистами в Америці. Ініціятором та орґанізатором цеї Компанії, а рівночасно її артистичним керівником є проф. Антін Рудницький, відомий композитор і опоровий дириґент, а членами цеї Компанії є такі артисти як Марія Сокіл, наша найкраща сучасна оперова прімадонна та Степан Козакевич, перший баритон Сан Карльо Опери, дальше, відомі з своїх концертових виступів артістка - співачка п-і Ольга Лепкова, тенор Михайло Мельник, баритон Петро Ординський і др. Українська Оперова Компанія приготовляє як свою першу виставу клясичну українську оперу Артемовського „Запорожець за Дунаєм" у зовсім новій музичній редакції проф. Рудницького. У цій опері візьмуть участь усі згадані вище артисти, так що можна сподіватися, що ця вистава стане першорядною атракцією, бо від довгих літ ми не бачили „живого" „Запорожця за Дунаєм", на сцені...

Думаємо, що наше громадянство прийме вістку про створення Української Оперової Компанії з правдивим задоволенням: адже від літ відчувалося у нас дуже пекучо недостачу добрих театральних вистав, а тим паче вистав музичних! Цю прогалину в культурному житті нашої еміґрації в Америці ледви чи могли виповнити принагідні вистави, орґанізовані на швидку руку нефахівцями. Тому думку орґанізації Української Оперової Компанії, в склад якої входять артисти з такими заслуженими іменами і таким професіональним досвідом, треба вважати дуже щасливою.

Треба надіятись, що ця Компанія зможе скоро показати висліди своєї праці не тільки в Ню Йорку, але по змозі й в усіх інших центрах нашої еміґрації, де наші люди не бачили доброго українського театру... від літ!

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. How many Defense Savings Stamps does it take to fill an album?

A. Seventy-five 25-cent stamps; seventy-five 50-cent stamps; seventy-five $1 stamps; or fifteen $5 stamps. The completed albums are immediately exchangeable for Defense Bonds (Series E) at your post office, or your bank.

Q. Who directs the National movement to sell Defense Savings Stamps in retail stores?

A. The Treasury's Retail Advisory Committee, of which Benjamin H. Namm, of the National Retail Dry Goods Association, is chairman. Officers of 13 other great national retail organizations comprise the committee.

NOTE:—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at most retail stores.

ДЛЯ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛУ 254. УКР. НАРОД. СОЮЗУ!

Подаємо до відома, що

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

нашого відділу відбудуться

В НЕДІЛЮ, 19. ЖОВТНЯ (OCTOBER 19, 1941)

в годині 4. пополудні

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, NEW BRITAIN, CONN.

На цих зборах буде організатор **п. Маланчук,** який подасть ближчі пояснення щодо ріжних орґанізаційних справ У. Н. Союзу. Тому всі члени відділу повинні конечно явитись на ці збори.

ЗА УРЯД ВІД. 254. У. Н. С.:

А. Котик, предс. **С. Андрусьо,** секр.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Пошануймо заслуги п. Р. Придаткевича.

Щоби учити свого сина музики, зателефонував я з Ню Йорку до п. Романа Придаткевича в Брукліні й повідомив, що прийду до нього зі сином і скрипкою. Приїхав я до студії п. Придаткевича і з розмови довідався, що він доїздить також до Ню Йорку, де при укр. кат. школі на семій вулиці переводить організацію орхестри шкільної дітвори.

Я не пожалував, що привіз сина, бо п. Придаткевич, маючи свобідний час, сина докладно переслухав і безсторонно оцінив його попередну науку. Я побачив, що маю перед собою досвідчену в учителюванню музики людину, якій душа дитини є як отворена книжка.

Також було мені цікаво почути, як є з учнями, п. Придаткевича. Сензацію викликала тому яких десять літ Олена Рогальська, яка по 10 місяцях науки виконала повним, зрілим звуком і музикально три трудні композиції — на память. Майже двотисячна публика була ошоломлена з подиву. Олена тепер є дорослою і зрілою молодою артисткою. Слухаючи цього я сказав:

„Я певний, що учні і їх батьки вдячні до смерти за вашу науку, повну посвяти і приязни. Бо це, що вони від вас дістали, ніякі гроші не можуть купити".

П. Придаткевич дуже щасливий зі своїх учнів, тому, що багато з них добули собі гарного хліба музикою, а нині, хоч в іншому фасі, але споминають з любовю часи своїх музичних студій в українській музичній школі.

Між його учнями є люди, які вже здобули собі широке признання і імя.

Один з наших найкращих дириґентів молодої ґенерації і орґанізатор молодечих хорів, Стефан Марусевич, це його учень. Його учень також є солістом орхестри Метрополітен Опери. Це є Мирослав Леськів.

Було би добре, кажу до п. Придаткевича, як би тепер перед вашим концертом, 9-го листопаду в Тавн Гол, ваші учні помогли Вам добрим словом, щоби концерт був під кожним оглядом успішним. А дехто з них повинен би в якійсь часописі виразити своє признання рідному учителеви музики за добру науку і щире відношення.

Вони колись вискажуть свою вдячність, запевняв п. Придаткевич.

Ось лист вправді не від учениці, але від української піяністки і співачки, п. Ольги Ткачук, яка з українським тріом (п. Придаткевича) обїздила американські каледжі і університети з українською музикою:

„Я маю контракт на необграничений час з радіовою стацією. Вечером співаю тут в найкращому готелю.

„Я дуже хотілаби виразити Вам свою вдячність, бо здаю собі справу з того, що для мене, моеї гри і для осягнення музичного досвіду значить моя колишня можливість праці під Вашим проводом.

„Тоді я була молодою. Я боюся, що тоді я не була встані всього як слід оцінити. Але раз я маю тепер нагоду, то я хочу подякувати за Вашу велику терпеливість зі мною і величезну поміч мені, тій, що появилася у Вас так недосвідчена і нерозвинена.

„Я бажаю Вам великого успіху у Вашій концертовій подорожі і жалую, що не маю можливости брати участи".

Я замовк. Вдячність це рідка річ між українцями. Вдячність молодої артистки до проводу старшого, досвідченого артиста, це доказ, що ми культурно ідемо вперед і виховуємо покоління, яке здобуде нам чесне імя.

Я певний, що громадянство вшанує заслуги нашого великого артиста в першу чергу своєю громадною появою на концерті 9-го листопаду в Тавн Гол, 43-та вулиця при Бродвею в Ню Йорку.

М.

ДЖАН КЕРТИН, провідник австралійської партії праці, приняв запрошення від ґенерал-ґубернатора Австралії, заняти становище преміера міністрів і створити кабінет міністрів. Він по фаху ґазетяр і має 56 літ життя.

БАТЬКО ВОЄННИМ ГЕРОЄМ, СИН СВЯЩЕНИКОМ І МУЗИКОМ. На світлині бачимо сина воєнного героя з попередньої світової війни, саржанта Алвина Йорка. Син — Джордж Едвард Йорк — має 18 літ і записався до теольогічного інституту в Синсинаті. Хоче бути священиком. А водночас, як бачимо з світлини, любить грати на ґітарі.

ВІЛІНҐ, В. ВА.

Орґанізування членів.

Наша громада гостила орґанізатора У. Н. Союза, п. Білецького, котрий приєднав до наших двох відділів 13 нових членів, а 5 переписав до інших кляс.

В нас мала громада, бо заледви поверх 50 родин, а маємо 2 відділи У. Н. Союзу, числом 150 членів, відділ „Провидіння" — 50 членів, відділ Народньої Помочи 54 членів та Самостійне Братство — 48 членів. Та все таки можна ще декого вписати як є добрий орґанізатор, котрий вияснює все точно, а не обіцює ґрушки на вербі, як наші доморослі комуністи з їх Орденом.

Як серкетар 56-го відділу, я є переконаний, що У. Н. Союзові потрібно добрих орґанізаторів тому, що секретарі не можуть того зробити, через брак єдности членів. А приїде орґанізатор, йому всю правду скажуть обі сторони і дадуть вписати дітей і знакомих.

М. Медвідь.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Триквартальні збори Тов.ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в суботу, 18. жовтня, в годині 7. вечером, 847 Норт Френклин ул. Збори перенесено на суботу, бо в неділю товариство буде обходити свій 25-літній ювилей. Проситься членів прибути на час і спільно порадитися. Котрий член не явиться на зборах, заплатить кару після статуту Товариства. — С. Чорномаз, секр.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

Про скачменів.

Один скачмен носив все одно око завязане, щоби не зуживати його мовляв, і на одно все добре виджу.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

По довгій і тяжкій недузі померла в Честер Госпитал дня 9. жовтня 1941. в годині 10. рано

КАТЕРИНА БОБЯК.

Похорон відбувся в понеділок, 13. жовтня, в годині 9. рано. Тіло забрано з дому до нової Укр. прав. церкви при участи товариств і сестрицтв, в котрих небіжка стояла довгі роки і щиро працювала для народної справи. Під її проводом заснувався відділ Союзу Українок у Честер.

Покійна походила зо села Воролів, повіт Дрогобич, Галичина, Прожила всего 47 років життя. Невпросима смерть забрала нам працівничку Відділу і У. Н. Дому, бо була 10 років секретаркою.

Полишила за собою великий смуток в родині і оставила мужа Василя, дві дочки, сина Стефана, одну внучку і брата, що мешкає в Савт Бетлегем, Ціла родина належить до У. Н. Союзу.

Най прибрана земля Вашинґтона стане їй вічним спочинком!

Й. Бринґілевич, секр.

СПРОСТУВАННЯ

В „Жіночій Сторінці" („Свобода" з 13. жовтня) має бути в статті „Подбати за освіту", що цього року записалось до шкіл 31,566,000 осіб. Знову „Уляна Кравченко" не є наголовок вірша, а тільки прізвище авторки.

На вулиці.

— Як ти називаєтшся?
— Івась.
— А твій батько?
— Тато.
— Але як твоя мама його кличе?
— Старий дурню.

З помаранч продукують у Бразилії сконцентрований сок, корм для худоби і папку для роблення паперу.

Сірка була вже відома старинним людям, ще надовго перед християнською ерою.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ТАРЗАН, ч. 420. А це що?

В хвилині, як дикуни повернулись обличчям до малп, щоб оборонитись перед їхнім нападом, Тарзан миттю розірвав свої шнурки.

Далі він поповз по земли до Тома і Тарзелі і також їх увільнив. „Ви скоро утікайте, а я з ними зведу боротьбу", він промовив.

„Я буду боротись по твоїм боці", заявила із запалом Тарзеля. „Ні, ти відведи хлопця в безпечне місце", відповів їй Тарзан.

Це переконало дівчину. Але вона порішила скоро десь на галузях дерев заховати хлопця і скоро вертатись назад. Та на дереві вона побачила перешкоду...